

Guide til lokale friluftsråd:

Hvordan deltager vi i processerne med naturnationalparker?

Indhold:

1. Baggrund og fakta
2. Debat om naturnationalparker
3. Friluftsrådets rolle
4. Friluftsrådets budskaber
5. Spørgsmål og svar til Friluftsrådets holdninger
6. Gode råd til kommunikation og dialog

1. Baggrund og fakta

Regeringen afsatte med finansloven i 2020 et millionbeløb i en natur- og biodiversitetspakke til at skabe 15 naturnationalparker (NNP) i Danmark. NNP'erne vil ligge på statens arealer og nogle steder indeholde helårsgræsning med udsatte dyr som kvæg, heste, bisonokser og elge. Formålet er at styrke natur og biodiversitet ved at etablere store sammenhængende naturområder, hvor naturen så vidt muligt får lov til at udvikle sig på naturlige præmisser. Naturnationalparkerne skal samtidig skabe mere spændende naturoplevelser.

Naturnationalparkerne etableres på statslige arealer og udpeges ud fra en række kriterier, som er udarbejdet i samarbejde med forskere, og som skal sikre, at placeringen gavner naturen og biodiversiteten mest muligt. Det inkluderer blandt andet, at områderne komplimenterer hinanden, at der er heterogenitet inden for området, at der er forandringspotentiale, og at der er geografisk spredning mellem områderne.

Der er bl.a. afsat 5 mio. kr. til friluftsliv i hver naturnationalpark, der kan være med til at understøtte friluftsliv og spændende naturoplevelser.¹

For hver naturnationalpark bliver der lavet udkast til projektforslag, der beskriver området. Her indgår også overvejelser over friluftsfaciliteter i området – både eksisterende og planlagte.

¹ Kilde: Miljøministeriets hjemmeside: <https://naturstyrelsen.dk/nyheder/2021/april/tre-nye-naturnationalparker-paa-vej-til-danskerne/>

De første to naturnationalparker blev udpeget i efteråret 2020. Det er Fussingø ved Randers og Gribskov i Nordsjælland. I april 2021 blev endnu tre parker udpeget af regeringen og støttepartierne. Det drejer sig om Almindingen på Bornholm, Stråsø mellem Herning og Holstebro og Tranum ved Jammerbugt. De sidste op til 10 NNP er ikke besluttet men på baggrund af ca. 200 ideer fra borgere og organisationer, er der lavet en bruttoliste over 21 mulige udpegninger. Der forventes truffet politisk beslutning til placeringen af de kommende naturnationalparker i december 2021.

Bruttolisten over de potentielt kommende naturnationalparker:

2. Debat om naturnationalparkerne

Der har de seneste mange måneder været stor debat og kritik af naturnationalparkerne, som kan mærkes i medierne og på sociale medier – og især Facebook.

Kritikken går overordnet på fire emner:

- **Adgang og begrænsninger for friluftsliv**

Nogle frilftsbrugere er bekymrede for, at naturnationalparker vil begrænse mulighederne for at dyrke deres aktivitet. Det kan fx være organiserede grupper som orienteringsløbere, der bliver begrænset af hegn, ryttere, der bliver begrænset af udsatte dyr som fx vilde heste eller friluftsfaciliteter (hundskeve, mtb-spor, shelterpladser o.l.). På trods af få ulykker med dyr har der i debatten også været udtrykt frygt for at gå ind i indhegninger med græssende dyr, fx hvis man for eksempel har en gruppe børn eller en hund med.

- **Natursyn.** Nogle indvender at store dyr i naturen er unaturligt og at modellen med hegn og "ikke hjemmehørende" dyr som bisoner og elge vil betyde, at der bliver tale om designet natur eller dyreparker i højere grad end vild natur. Nogle mener også at hegn skæmmer oplevelsen af landskabet. Det argument er dog ikke så fremtrædende. Blandt forskere og fagfolk har der også været debat om hvilke metoder, der bedst skaber biodiversitet og hvordan områderne bedst forvaltes.
- **Dyrevelfærd.** Der har været stor debat om at dyrene, der sættes ud ikke passes og fodres. Frygten er, at de græssende dyr vil blive vanrøgtet og udsultet, og der har været debat om tilsynet med dyrene. Der har været mange og meget følelsesladede debatter om hensynet til biodiversitet er vigtigere end hensynet til dyrenes trivsel.
- **Lokal inddragelse:** De seneste måneder har der været stor lokal debat i de områder og kommuner, hvor der potentielt kan blive udpeget naturnationalparker og der har været stor modstand. Ligesom ved andre forandringer i ens nærområde som hvis der fx skulle bygges boliger eller udlægges en ny motorvej, skaber det utryghed og modstand. Det har også været fremført, at naturnationalparker er noget der "bliver trukket ned over hovedet" på borgere – naboer, foreninger med flere og en bekymring for, om de lokale aktører vil blive få indflydelse på processerne.

3. Friluftsrådets rolle

Friluftsrådet anerkender, at der er et behov for at prioritere naturen og gøre en indsats for at bremse tilbagegangen af arter. Derfor har Friluftsrådet også bakket op om naturnationalparkerne og forsøgt at påvirke forslag og processer, hvor det er muligt. Rationalet har været, at friluftslivets interesser i højere grad bliver hørt hvis vi sidder med om bordet og bidrager med løsninger, frem for at være modstander. Der er bekymringspunkter ved NNP på friluftslivets vegne, og de tages alvorligt, men der kommer også positive muligheder for nye eller bedre oplevelser i den danske natur.

Friluftsrådet har set det som sin rolle at lytte til medlemsorganisationerne (fx på dialogmøder), give friluftslivet en stærkt stemme og søge indflydelse på udformningen af naturnationalparkerne (fx sørge for at organisationer fik foretræde for miljøministeren) så friluftslivet også prioriteres. Det har betydet, at friluftsliv indgår som et væsentligt element hensyn, der skal tilgodeses i naturnationalparker, at der er afsat penge til faciliteter i områderne og konsekvenser for friluftslivet indgår i evaluering og opfølgning på effekterne af naturnationalparker.

Friluftsrådets rolle er at facilitere dialog og opfordre alle friluftsliv brugere til at arbejde konstruktivt med og finde løsninger, der imødekommer de lokale behov og lokale forhold. Vi anerkender, der er behov for at gøre noget for naturen, men vi anerkender også, at der er nogle udfordringer for det friluftsliv, vi kender i dag.

Friluftsrådet siger ikke bare for eller imod, ja eller nej eller fremfører sort/hvide synspunkter i debatten. Det er en klassisk position for en paraplyorganisation, der er favner mange interesser, men det kan være svært at forstå for friluftsbbrugere, der oplever at deres interesse begrænses.

4. Friluftsrådets budskaber

Hovedbudskabet og de underliggende budskaber bør være udgangspunktet for Friluftsrådets kommunikation om naturnationalparker i skriftlig kommunikation og fra bestyrelse og lokale friluftsråd. De kan bruges i tale eller på skrift fx i debatindlæg, svar på spørgsmål på sociale medier eller i andre sammenhænge, hvor Friluftsrådets holdning formidles.

Hovedbudskab

Danskerne får med naturnationalparker adgang til spændende naturområder med muligheder for at opleve et rigt dyre- og planteliv. Udover at naturen i sig selv giver flere oplevelser, er det også hensigten, at eksisterende og nye faciliteter skal skabe gode rammer om et aktivt friluftsliv i naturnationalparkerne.

Friluftsrådet anerkender, at der er et behov for at prioritere naturen og gøre en indsats for at bremse tilbagegangen af arter, men også, at det kan betyde forhindringer eller forandringer for friluftslivet som vi kender det i dag. Det tager vi alvorligt og arbejder for at finde lokale løsninger.

Der skal etableres naturnationalparker i områder, hvor det er en gevinst for naturen og hvor eventuelle konsekvenser for det eksisterende friluftsliv er begrænsede.

Det skal også være områder, hvor der er lokal opbakning til projektet, gerne med en geografisk spredning ud over landet.

Øvrige budskaber og formuleringer

Friluftsrådet bakker op om naturnationalparker

Naturen er trængt i Danmark, og der er brug for at vi gør noget ved det, så vi bevarer en rig natur. En rig natur giver mulighed for gode og mangfoldige naturoplevelser og friluftsliv, så derfor er naturen vigtigt for Friluftsrådet. En af måderne vi kan hjælpe naturen på vej på, er ved at give naturen mere plads at udfolde sig på mere naturlige præmisser, f.eks. ved etablering af naturnationalparker.

Naturnationalparkerne kan samtidig være ramme for et styrket og varieret friluftsliv til gavn for befolkningens naturforståelse, livskvalitet og sundhed.

Derfor bakker Friluftsrådet op om den politiske beslutning om etablering op til 15 naturnationalparker.

For Friluftsrådet er det afgørende, at der er fri offentlig adgang til de kommende naturnationalparker og at der tages hensyn til både naturbeskyttelse og friluftsliv.

Lokal inddragelse og opbakning er centralt

Det er afgørende i udpegningen og etableringen af naturnationalparker at lytte til de borgere og organisationer, der har en bekymring for, hvad det betyder i praksis. Særligt færdsel i hegnede områder med udsatte dyr kan give bekymringer, og det er bekymringer som det er vigtigt at lytte til.

Friluftsrådet tror på, at det mange steder er muligt at finde de gode løsninger, hvis man sætter sig sammen og lytter til hinandens argumenter og behov. Vi vil gerne opfordre til, at vi i debatten holder en god tone og har respekt for, at andre kan mene andet end en selv.

Det er derfor vigtigt at sikre gode og tilstrækkelige rammer for inddragelse af lokale aktører, både i planlægningsfasen og i det videre med udvikling af naturnationalparken.

Friluftsrådet vil gå konstruktivt ind i drøftelser om afdækning af muligheder, begrænsninger og løsninger i hvert enkelt område.

En stærk formidlingsindsats er vigtig

Formidling af den naturmæssige baggrund for etablering af naturnationalparkerne og forventninger til udviklingen af området er afgørende for, at man som lokal borger og organisation kan tage stilling til projektet.

Der er behov for formidling af, hvilke muligheder og begrænsninger en naturnationalpark kan give for Friluftslivet.

Og der er brug for formidling af erfaringer med friluftsliv blandt græssende dyr. Det kan bidrage til at borgere og organisationer kan tage stilling til brug af området til forskellige former for friluftsliv.

Endelig skal der være en tydeligere formidling af hensigtsmæssig og hensynsfuld adfærd i naturnationalparkerne, der kan bidrage til at minimere risici ved friluftsliv blandt græssende dyr.

Det er afgørende, at det bliver så trygt og sikkert som muligt at færdes i kommende naturnationalparker, og at områderne bliver tilgængelige for bl.a. børn og unge.

Der skal investeres i rekreativ infrastruktur og kompenseres for eventuelle konsekvenser for friluftslivet

Friluftsrådet lægger vægt på, at der som udgangspunkt er plads til de samme friluftaktiviteter som hidtil i nye naturnationalparker, og at der vil blive investeret i ny og bedre rekreativ infrastruktur, der kan bidrage til at styrke friluftslivet i området.

Desuden skal de eksisterende infrastruktur kunne vedligeholdes og udbygges.

I det omfang naturnationalparker begrænser friluftaktiviteter i området, skal friluftslivet så vidt muligt kompenseres, så der kommer andre nye muligheder i nærheden af nye naturnationalparker.

Der skal være en løbende indsamling af erfaringer på både friluftsliv og biodiversitet mhp. løbende tilpasninger

Friluftsrådet lægger vægt på, at der løbende indsamles erfaringer om udviklingen i natur og friluftsliv i naturnationalparkerne, så de kan bruges konstruktivt i løbende tilpasninger af forvaltningen af områderne.

Dette skal bl.a. sikre, at eventuelle begrænsninger af rekreative aktiviteter kun sker på baggrund af en fagligt begrundet vurdering.

Mere baggrundsviden om Friluftsrådets holdninger:

- Friluftsrådets naturpolitik [LINK](#)
- Friluftsrådets positionspapir om vildere natur [LINK](#)
- Friluftsrådet bemærkninger til bruttolisten over mulige naturnationalparker [LINK](#)
- Friluftsrådets bemærkninger til potentielle naturnationalparker [LINK](#)
- Debatindlæg september 2021 i Avisen Danmark [LINK](#)
- Trepartsaftale med Miljøministeriet og Danmarks Naturfredningsforening
- Nyhedshistorie om Friluftsrådet Øtjyllands holdning til projektoplægget i Fussingø [LINK](#)
- Vejledning til hegning og store planteædere (herunder fordele, ulemper og gode råd) [LINK](#)

Hvad mener Friluftsrådet ikke noget om?

Det er ikke alle dele af diskussionen om naturnationalparker, som Friluftsrådet deltager i og har tilstrækkelig viden til at udtale sig om. For eksempel har Friluftsrådet ikke peget på konkrete steder, hvor naturnationalparker kan placeres.

Friluftsrådet kommenterer heller ikke på, hvorvidt naturnationalparker vil betyde at udsatte dyr mistrives. Her forholder vi os til fakta som er, at dyrevelfærdsloven gælder i områderne og at vi har tillid til at reglerne overholdes og at myndighederne fører tilsyn.

Det har også været fremført, at lokalsamfund er afhængige af den træproduktion, der vil stoppe som følge af naturnationalparker. Det har Friluftsrådet heller en specifik holdning til.

5. Spørgsmål og svar om Friluftsrådets holdninger

Nedenfor finder du svar på nogle af de spørgsmål, Friluftsrådet kan blive stillet i debatten. Hvis du oplever relevante spørgsmål, som du gerne ville have haft et svar kan du kontakte sekretariatet.

Hvorfor peger Friluftsrådet ikke konkret på, hvor de kommende naturnationalparker potentielt skal placeres?

Friluftsrådet har ikke kompetence til at vurdere, hvilke områder, der efter naturmæssige kriterier egner sig bedst til naturnationalparker. Friluftsrådet finder det derfor mest hensigtsmæssigt, at der for hvert af de potentielt udpegede område sker en lokal afklaring af muligheder, udfordringer og konkrete løsninger.

Friluftsrådet ser endvidere gerne, at der laves en samlet national plan for de op til ti nye naturnationalparkeres placering. Planen skal tage højde for den samlede effekt på biodiversitet og friluftsliv af etableringen af naturnationalparker og andre naturgenopretningstiltag, hvor der opsættes hegn og udsættes dyr, f.eks. i områder med urørt skov.

Friluftsrådet mener desuden, at der bør tilstræbes en geografisk fordeling af naturnationalparker på tværs af landet.

Hvorfor kæmper Friluftsrådet ikke mere for at begrænse indhegning af vores naturområder?

Hegn kan være en nødvendighed af hensyn til at holde græssende dyr inde i området. Friluftsrådet ønsker at hensyn til friluftslivet tages med i overvejelser om valg af hegn og dyr i områderne, og at der som udgangspunkt er en så restriktiv anvendelse af hegn som muligt.

Vi ser også gerne, at de kommende naturnationalparker samlet repræsenterer forskellige løsninger med og uden udsætning af dyr og anvendelse af hegn, anvendelse af forskellige hegnsløsninger, hvor der opsættes hegn, og en variation i sammensætningen af græssende dyr.

Hvorfor arbejder Friluftsrådet ikke for, at der skabes mere natur i stedet for at hegne eksisterende naturområder inde?

Friluftsrådet arbejder både for at skabe mere natur gennem f.eks. skovrejsning og konvertering af landbrugsarealer til natur og for at forbedre den eksisterende natur.

Hvorfor lytter Friluftsrådet ikke til sine medlemsorganisationers bekymringer?

Friluftsrådet har løbende dialog med medlemsorganisationerne om deres ønsker. Der er 85 medlemsorganisationer med meget forskellige tilgange til arbejdet med naturnationalparker.

Mener Friluftsrådet, at det fortsat vil være muligt at ride i naturnationalparker med udsatte dyr?

Friluftsrådet lægger vægt på, at det så vidt muligt bliver muligt at fortsætte eksisterende friluftaktiviteter i de nye naturnationalparker. Derfor vil vi også arbejde for, at der fortsat kan være ridestier og adgang for ridende til naturnationalparkerne. Derudover mener vi, at der i stillingtagen til udsættelse af græssende dyr skal tages hensyn til det eksisterende friluftsliv. Friluftsrådet mener f.eks. ikke det er hensigtsmæssigt at udsætte vilde heste i områder med væsentlige rideinteresser.

Nogle ryttere vil formentlig vælge ikke at ride i områder med udsatte græssende dyr. Derfor vil det være nyttigt at afklare, om der er andre ridemuligheder i nærheden af naturnationalparken, og om der kan være behov for at etablere kompenserende ridemuligheder uden for det hegnede område.

Hvorfor har Friluftsrådet ikke afdækket, om en leder af organiserede ture - f.eks. en spejderleder - kan gøres ansvarlig for et uheld ved sammenstød i naturnationalparker mellem udsatte dyr og turdeltagere.

Friluftsrådet finder, at ansvarsforholdene for færdsel i naturnationalparker med organiserede grupper er uklare. Det er en stor bekymring blandt spejdere, vandrere, ridende mv. om en turarrangør kan gøres ansvarlig ved uheld i naturnationalparker. Derfor ønsker vi en afklaring af ansvarsforholdene og en tydelig kommunikation herom. Det er ikke Friluftsrådet, der har kompetence til at foretage en sådan afklaring.

Friluftsrådet har rejst problemstillingen over for myndighederne og vil arbejde for, at der tages hånd om problemstillingen.

Mener Friluftsrådet, at det er forsvarligt at tage hund med ind i indhegninger med udsatte dyr?

Friluftsrådet ønsker ikke, at der lægges unødige begrænsninger på den offentlige adgang til naturnationalparkerne, og arbejder for, at det så vidt muligt bliver muligt at fortsætte eksisterende friluftaktiviteter i områderne. Derfor bør det fortsat være muligt at tage hunde med ind i naturnationalparkerne.

Vi har dog oplevet farlige situationer og ulykker i områder med græssende dyr, hvor hunde har været medvirkende årsag. Derfor lægger vi vægt på, at der er tydelig kommunikation om, hvordan hundeejere skal forholde sig i forhold til at medbringe hunde i indhegnede områder med udsatte dyr.

Desuden finder vi det afgørende, at der foretages en løbende overvågning af, hvordan friluftslivet udvikler sig i naturnationalparkerne, så der efter behov løbende kan foretages justeringer i forvaltningen.

Tror Friluftsrådet, at det vil være muligt at fortsætte organiserede aktiviteter i naturnationalparkerne?

Friluftsrådet lægger vægt på, at det så vidt muligt bliver muligt at fortsætte eksisterende friluftaktiviteter i de nye naturnationalparker. Det er ikke sikkert, at det er muligt at få tilladelse til at gennemføre præcis de

samme aktiviteter som hidtil, f.eks. kan større orienteringsløb og mountainbikeløb være en udfordring. Det er op til myndighederne at afgøre i hvert konkret tilfælde.

Nogen organiserede aktiviteter vil muligvis stige i omfang, f.eks. organiserede vandreture rundt i området, mens andre organiserede aktiviteter muligvis vil falde i omfang på grund af en oplevet utryghed ved at gå ind i et område med udsatte græssende dyr.

I de tilfælde, hvor etablering af naturnationalparker begrænser friluft aktiviteter, bør det gennem kompenserende foranstaltninger tilstræbes, at aktiviteterne kan videreføres uden for naturnationalparken og i geografisk nærhed til naturnationalparken.

Mener Friluftsrådet, at det er rimeligt, at der ikke længere vil være mulighed for jagt i naturnationalparkerne?

Jagt i naturnationalparker vil fortsat være muligt, hvis der sker som led i forvaltningen af området. Og som vi har forstået det, vil det også kunne ske med hjælp fra lokale jægere. Vi havde dog gerne set, at der var en mere åben og fleksibel tilgang til jagt i naturnationalparkerne.

Friluftsrådet vil foretrække, at der i hvert enkelt område konkret tages stilling til, om jagt er forenelig med de målsætninger, der er for områdets udvikling i stedet for at fastlægges et generelt forbud. Derved ville jagt og fiskeri blive ligestillet – det er ikke tilfældet med de gældende regler.

Hvorfor støtter Friluftsrådet naturnationalparker, når erfaringer fra de første naturnationalparker viser, at der ikke bliver lyttet til Friluftsrådets ønsker?

Det er vores opfattelse, at der er lydhørhed over for vores synspunkter og ønsker hos Naturstyrelsen og politikere, og at det også er afspejlet i arbejdet med de første naturnationalparker. Der er f.eks. ikke planer om at udsætte vilde heste i hverken Gribskov eller Fussingø.

Hvilke fordele ser Friluftsrådet i de nye naturnationalparker?

Naturnationalparker kan give os nye områder, hvor naturen får mulighed for at udvikle sig til en vildere og mere mangfoldig natur. Det giver nye muligheder for spændende naturoplevelser og friluftsliv.

Samtidig er der afsat 5 mio. kr. for hver naturnationalpark til et styrket friluftsliv i området. Det kan f.eks. være til nye stier, fugletårne, shelters og mange andre ting.

Kan Friluftsrådet acceptere naturnationalparker i områder, hvor der ikke er mulighed for kompenserende tiltag i nærliggende naturområder?

Friluftsrådet lægger meget vægt på, at der så vidt muligt etableres kompenserende tiltag, hvis naturnationalparker begrænser de friluftsmæssige muligheder i området.

Kompenserende tiltag skal etableres i nærområdet til naturnationalparken. Hvor det ikke er muligt, lægger vi vægt på, at det indgår som et væsentligt parameter i beslutningen om etablering af kommende naturnationalparker og den fremtidige forvaltning af de områder, hvor det besluttes at lægge de næste naturnationalparker.

Lokalt kan det være relevant at drøfte om brug af hegn, ændret afgrænsning af naturnationalparken mv. kan være en løsning for at tilgodese friluft aktiviteter, der måtte blive berørt.

Er det korrekt, at Friluftsrådet ikke mener, at der kan udsættes vilde heste i naturnationalpark Tranum? Og hvor mener Friluftsrådet så, at det kan lade sig gøre?

Friluftsrådet finder, at udsætning af vilde heste kan være en udfordring, særligt de steder, hvor der er væsentlige rideinteresser, men det kan ikke afvises, at det vil være muligt nogle steder.

Hvorvidt der skal udsættes heste i Tranum eller andre steder må bero på nærmere afklaring af, om der er god naturfaglig begrundelse og en vurdering af, hvilke konsekvenser, det i givet fald vil få for friluftslivet i området. I vurderingen heraf vil det være relevant at undersøge om der kan laves kompenserende foranstaltninger, og om der i nærområdet er alternative muligheder for at tilgodese de friluftsmæssige interesser, der berøres.

Vil Friluftsrådet arbejde for, at der foretages en egentlig høring af de enkelte forslag til potentielle naturnationalparker inden der træffes beslutning om, hvor de skal ligge?

Friluftsrådet har opfordret Naturstyrelsen til at tilrettelægge en robust borgerinddragelse, så der bliver mulighed for at få klarlagt, hvorledes naturnationalparkerne vil påvirke det lokale friluftsliv,

finde fælles løsninger, hvor det bestående udfordres og bidrage til fælles ejerskab mellem Naturstyrelsens lokale enheder, kommunerne og berørte borger.

Det er op til Naturstyrelsen at tilrettelægge den konkrete inddragelse og her er en egentlig offentlig høring af de enkelte forslag til naturnationalparker bestemt en mulighed.

Hvordan ser Friluftsrådet på, at de kommende naturnationalparker bliver områder, hvor al udvikling af MBT-spør o.l. stoppes, som vi har set det ske i Fussingø?

Friluftsrådet lægger vægt på, at der som udgangspunkt fortsat skal være mulighed for at vedligeholde og udvikle friluft aktiviteter i naturnationalparker. I det omfang det ikke kan lade sig gøre, lægger vi vægt på, at der er en god faglig begrundelse, og at der sker kompenserende tiltag i nærområdet.

Det vil f.eks. fortsat være muligt at cykle på mountainbike sporet i naturnationalparken i Fussingø, mens videre udvikling af mountainbike sporet sker i skovområdet i direkte tilknytning til naturnationalparken.

Hvordan ser Friluftsrådet på, at de kommende naturnationalparker i praksis bliver områder hvor store dele af befolkningen udelukkes fra at bruge områderne til friluftsliv?

For Friluftsrådet er det afgørende, at den brede befolkning får adgang til og fortsætter et aktivt friluftsliv i naturnationalparkerne.

Vi mener, at naturnationalparker som udgangspunkt ikke skal ligge bynært eller i områder med stor friluftsmæssig aktivitet.

Der er samtidig behov for en stærk formidlingsindsats, der kan bidrage til at reducere utryghed og sikre en hensigtsmæssig adfærd, hvor der udsættes græssende dyr, så risikoen for ulykker minimeres.

Der er også behov for en nærmere afklaring af ansvars- og forsikringsforhold, hvis ulykken skulle ske.

Hvilke erfaringer er der med friluftsliv i områder med udsatte dyr?

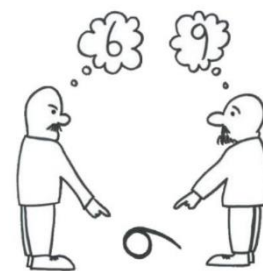
Der er generelt set få ulykker forårsaget af besøg i områder med græssende dyr. Bisonskoven på Bornholm har f.eks. omkring 100.000 gæster årligt. Her er erfaringerne meget gode. Også dyrehaven ved København er meget besøgt. Her er meget få problemer med interaktion mellem mennesker og udsatte dyr.

Men der sker af og til ulykker med udsatte dyr, og det kan være fatalt. Derfor er der brug for nøje at overveje, hvilke dyr, der er relevant at sætte ud og at sikre, at der hurtigt tages hånd om eventuelle udfordringer ved sameksistensen mellem besøgende og udsatte dyr.

6. Gode råd til kommunikation og debat

Friluftsrådet vil gerne samle interesserne – ikke splitte dem. Vi vil gerne have folk til at tale sammen og vi vil gerne udbrede fakta og nuancere og nogle gange er det godt at blive mindet om at kommunikere på en måde (i tale og kropssprog), der ikke optrapper en konflikt eller betyder, at folk ikke føler sig hørt.

- Hold fokus på fakta og undlad at diskutere udokumenterede påstande og beskyldninger. Kritik, domme over andre og "du-sprog" fx "du siger altid, du gør aldrig"... optrapper en konflikt.
- Prøv at adskille hvad der er fakta, følelser, observationer, analyser, tolkninger og vurderinger osv. Gør det klart i dit sprog, hvad der er hvad: "Jeg føler, at... Jeg ved, at... Jeg har lagt mærke til... Det er min erfaring, at..." Hvis det blandes sammen i en diskussion er der risiko for konfliktoptrapning.
- Lyt, anerkend og vis respekt folks synspunkter: lad folk tale ud. Bliv "på egen banehalvdel" hvilket vil sige, at du giver udtryk for, hvordan du selv opfatter tingene – læg ikke ord i munden på andre. Friluftsrådets rolle er tit at lytte og gå i dialog.
- Vær høflig og hold den gode tone i debatter – også selvom modparten ikke gør det. Hold fokus på problemet og sagen og ikke på personen. Vi skal og kan ikke overbevise alle.

- Accepter præmissen om, at der er modstand, usikkerhed og skepsis ved forandringer eller nye tiltag i folks nærområde. Det er helt naturligt, at der er forskellige interesser.

Når det er sagt skal du selvfølgelig sige fra, hvis din grænse bliver overtrådt: Du skal ikke blive dårligt tilpas i den til tider meget følelsesladede debat om naturnationalparker. Det er ok at sige: "Nu synes jeg vi er nået til et punkt, hvor det giver mest mening, at vi stopper samtalen her. Tak for i dag!"

Man kan også sagtens sige "Tak for dit synspunkt, jeg tager det med videre i Friluftsrådets arbejde med at finde løsninger ift. naturnationalparker".